

We wszystkich placówkach wyposażonych w urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji będące własnością Ministerstwa Sprawiedliwości zatrudniony jest pracownik odpowiedzialny za obsługę tych urządzeń. Pracownik taki obsługuje urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji i może wprowadzać nieznaczne zmiany w ustawieniach. Wszystkie urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji są podłączone do jednostki centralnej w Departamencie Informatycznym Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości (Bundesministerium für Justiz – BMJ). Administratorzy IT pracujący w tym Departamencie mogą dostosowywać wszystkie systemy do organizowania wideokonferencji na terenie całej Austrii.

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim albo bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Obydwie możliwości przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji są dozwolone i dopuszczalne w Austrii. Austriackie postępowanie cywilne procesowe jest uregulowane w kodeksie postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung, ZPO), a nieprocesowe – w ustawie o postępowaniu nieprocesowym (Außerstreitgesetz). Przepisy dotyczące przeprowadzania dowodu znajdują się w kodeksie postępowania cywilnego (§ 266–389) oraz w ustawie o postępowaniu nieprocesowym (§§ 16, 20 i 31–35, z częściowym odniesieniem do przepisów ZPO), a także w poszczególnych przepisach regulujących szczególne rodzaje postępowania, takich jak § 85 dotyczący obowiązku udziału w postępowaniu o ustalenie ojcostwa. Stosowne krajowe procedury i przepisy prawa zostały szczegółowo opisane w odpowiedziach na poniższe pytania oraz w arkuszu informacyjnym „Przeprowadzanie dowodów – Austria”.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków, czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Zgodnie z § 277 ZPO (postępowanie procesowe) i § 35 ustawy o postępowaniu nieprocesowym w związku z § 277 ZPO (postępowanie nieprocesowe) wideokonferencję można wykorzystać przy przeprowadzaniu dowodu, a zatem również przy przesłuchiowaniu stron i świadków oraz składaniu zeznań przez biegłych.

W § 3 pierwszej ustawy o wsparciu systemu wymiaru sprawiedliwości w związku z COVID-19 [1. COVID-19-Justiz-Begleitgesetz (austriacki federalny dziennik urzędowy – BGBl.) I 16/2020, zmienionej przez BGBl. I 224/2022] umożliwiono, po raz pierwszy w postępowaniu cywilnym, prowadzenie posiedzeń i rozpraw bez fizycznej obecności stron ani ich pełnomocników z wykorzystaniem odpowiednich technologii komunikacyjnych do przekazywania głosu i obrazu, o ile strony wyrażą na to zgodę. Przepisem tym umożliwiono również wykorzystywanie takiej technologii do przeprowadzania dowodów na rozprawie lub poza nią, nawet jeśli warunki określone w § 277 ZPO nie są spełnione, oraz do umożliwienia udziału w postępowaniu osobom, które powinny w nim uczestniczyć.

Przepis ten wprowadzono z powodu pandemii, aby ograniczyć kontakty osobiste między ludźmi do absolutnego niezbędnego minimum oraz aby uniknąć bezpośrednich spotkań podczas rozpraw osób, które w przeciwnym razie w większości przypadków nie spotkałyby się ze sobą.

Pierwsza ustawa o wsparciu systemu wymiaru sprawiedliwości w związku z COVID-19 (BGBl. I 16/2020, zmieniona przez BGBl. I 224/2022) przestała obowiązywać 30 czerwca 2023 r.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Zgodnie z § 277 ZPO (postępowanie procesowe) i § 35 ustawy o postępowaniu nieprocesowym w związku z § 277 ZPO (postępowanie nieprocesowe) wideokonferencję można wykorzystać przy przeprowadzaniu dowodu. Okoliczności faktyczne mogą jednak uniemożliwiać skorzystanie z tego rozwiązania, np. jeżeli dowód przeprowadza się z dokumentów lub oględzin.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Każdy może zostać wezwany przez sąd właściwy miejscowo i przesłuchany w drodze wideokonferencji. Wszystkie sądy, prokuratury i zakłady karne w Austrii są wyposażone w co najmniej jeden system do przeprowadzania wideokonferencji.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są odpowiednie środki techniczne?

Austriackie prawo nie zawiera żadnych ogólnych przepisów o ochronie danych w sprawach cywilnych odnoszących się do rejestrowania przesłuchań prowadzonych w drodze wideokonferencji. Dlatego też wszystkie osoby biorące udział w wideokonferencji muszą wyrazić zgodę na rejestrację jej przebiegu. Dotyczy to również pośredniego przeprowadzania dowodu, który zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2020/1783 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych („rozporządzenie”) należy przeprowadzić zgodnie z prawem państwa wezwanego.

Wniosek o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu musi jednak zostać złożony zgodnie z prawem państwa wzywającego (art. 19 ust. 8 rozporządzenia). Jeżeli prawo będzie przewidywało rejestrowanie wideokonferencji bez zgody uczestniczących w niej osób, będzie to również dopuszczalne z austriackiego punktu widzenia.

Co do zasady każdy system służący do organizowania wideokonferencji umożliwia rejestrowanie przesłuchania przeprowadzanego w drodze wideokonferencji. Sprzęt techniczny stosowany w miejscach, w których zazwyczaj rejestruje się przebieg postępowania sądowego (np. w większości sądów orzekających w sprawach karnych), może być wykorzystywany do rejestracji przesłuchania przeprowadzanego w drodze wideokonferencji. Przesłuchanie można zarejestrować również we wszystkich innych miejscach po zainstalowaniu odpowiedniego urządzenia rejestrującego.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków składanych na podstawie art. 12–14 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów; b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na podstawie art. 19–21 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów?

a) Zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia dowód przeprowadza się zgodnie z prawem państwa wezwanego. Dlatego też przesłuchanie musi zostać przeprowadzone w języku niemieckim (w niektórych sądach austriackich dopuszcza się również możliwość przeprowadzenia przesłuchania w języku chorwackim, słoweńskim lub węgierskim). Sąd wzywający może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie przesłuchania w swoim języku urzędowym (lub w dowolnym innym języku) w ramach szczególnej procedury stosowanej przy wykonywaniu wniosku o przeprowadzenie dowodu. Sąd wezwany może jednak oddalić ten wniosek, np. jeżeli uzna przeprowadzenie przesłuchania w innym języku za niemożliwe z powodu poważnych trudności praktycznych (art. 12 ust. 3 rozporządzenia).

b) Zgodnie z art. 19 ust. 8 rozporządzenia sąd wzywający musi przeprowadzić dowód bezpośrednio zgodnie z prawem swojego państwa członkowskiego, a zatem w jednym z języków urzędowych dozwolonych przez przepisy tego prawa. Zgodnie z art. 19 ust. 4 Austria, jako wezwane państwo członkowskie, ma jednak prawo do uzależnienia możliwości przeprowadzenia dowodu od zorganizowania przesłuchania w swoim języku.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza ustnego, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności i gdzie tłumacz powinien się znajdować: a) w przypadku wniosków składanych na podstawie art. 12–14 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów; b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na podstawie art. 19–21 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów?

Jeżeli chodzi o pośrednie przeprowadzanie dowodu, niezależnie od zwrotu jakichkolwiek kosztów na mocy art. 22 ust. 2 rozporządzenia, odpowiedzialność za zapewnienie obecności tłumaczy ustnych ponosi głównie sąd wezwany. Zaangażowane sądy powinny jednak ze sobą współpracować w sposób konstruktywny (zarówno w tej kwestii, jak i we wszystkich innych kwestiach).

Jeżeli chodzi o bezpośrednie przeprowadzanie dowodu, zgodnie z art. 20 rozporządzenia odpowiedzialność za zapewnienie obecności tłumaczy ustnych ponosi głównie sąd wzywający. Art. 20 ust. 2 nakłada jednak obowiązek udzielenia pomocy na państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek. Decyzję o tym, z którego państwa powinni pochodzić tłumacze ustni i w którym państwie mają oni być obecni, należy podjąć przy uwzględnieniu okoliczności danej sprawy.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? a) w przypadku wniosków składanych na podstawie art. 12–14 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów; b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na podstawie art. 19–21 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów? W obu przypadkach – z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

W Austrii osobę, która ma zostać przesłuchana, wzywa się na przesłuchanie przeprowadzane w drodze wideokonferencji w taki sam sposób i z takim samym wyprzedzeniem jak w przypadku, gdyby została ona wezwana do stawienia się przed sądem rozpatrującym daną sprawę.

9 Jakie koszty wiąże się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

W przypadku przeprowadzenia wideokonferencji za pośrednictwem protokołu internetowego (IP) nie pobiera się żadnych opłat za połączenie. W przypadku wideokonferencji za pośrednictwem ISDN osoby nawiązujące połączenie będą musiały uiścić takie same opłaty jak za połączenie telefoniczne. Wysokość tych opłat będzie uzależniona od miejsca położenia instalacji, z którą nawiązano połączenie.

10 Jakie są ewentualne wymogi dotyczące poinformowania osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Główną odpowiedzialność ponosi sąd wzywający, który jest związany przepisami art. 19 ust. 2 rozporządzenia i który w większości przypadków sam zaprasza zainteresowane osoby do udziału w wideokonferencji. Jeżeli austriacki organ centralny lub austriacki sąd stwierdzi, że w ramach przygotowań do bezpośredniego przeprowadzenia dowodu lub przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu mogło dojść do naruszenia art. 19 ust. 2 rozporządzenia, taki organ lub sąd musi – we współpracy z sądem wzywającym – zapewnić zgodność z tym przepisem w odpowiedni sposób. Pracownicy sądu w Austrii są przeszkoleni w zakresie stosowania przepisów rozporządzenia (UE) 2020/1783 oraz mają dostęp do europejskiego „Poradnika korzystania z wideokonferencji w postępowaniu transgranicznym” za pośrednictwem sieci intranet Ministerstwa Sprawiedliwości.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Tożsamość danej osoby weryfikuje się, sprawdzając dokument ze zdjęciem. Sprawdzenie tożsamości odbywa się również w ramach przesłuchania (§ 340 ust. 1 ZPO).

12 Jakie są obowiązujące wymogi dotyczące składania przysięgi lub przyrzeczenia i jakie informacje od sądu wzywającego są wymagane w przypadku złożenia przysięgi lub przyrzeczenia podczas bezpośredniego przeprowadzania dowodu zgodnie z art. 19–21 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania dowodów?

Przepisy dotyczące składania przyrzeczeń przez strony są zawarte w §§ 377 i 379 ZPO, a przepisy dotyczące składania przyrzeczeń przez świadków – w §§ 336–338 ZPO.

Strony i świadkowie są zobowiązani do złożenia przyrzeczenia. Chociaż zgodnie z prawem nie można zmusić stron do złożenia przyrzeczenia, świadkowie, którzy odmówią złożenia przyrzeczenia z naruszeniem obowiązujących przepisów, mogą zostać ukarani (§§ 325 i 326 ZPO; zastosowanie mają takie same kary jak za odmowę złożenia zeznań, tj. grzywna lub kara pozbawienia wolności do 6 tygodni).

Zgodnie z § 288 ust. 2 kodeksu karnego (Strafgesetzbuch, StGB) składanie lub potwierdzanie fałszywych zeznań po złożeniu przyrzeczenia lub w inny sposób fałszywe składanie przyrzeczenia przewidzianego w obowiązujących przepisach podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat. Składanie fałszywych zeznań przez stronę postępowania, która nie złożyła przyrzeczenia, nie jest uznawane za czyn zabroniony zagrożony karą. Natomiast świadek, który nie złożył przyrzeczenia i który złożył fałszywe zeznania, może podlegać karze pozbawienia wolności do lat 3 (§ 288 ust. 1 StGB).

Zgodnie z art. XL ustawy wprowadzającej do kodeksu postępowania cywilnego (Einführungsgesetz zur Zivilprozessordnung, EGZPO) należy stosować przepisy ustawy z dnia 3 maja 1868 r., austriacki federalny dziennik urzędowy (RGL.) nr 33 (Treść przyrzeczenia i inne wymogi formalne) (zob. <https://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=18680004&seite=0000067>).

Zgodnie z § 336 ust. 1 i § 377 ust. 1 ZPO osoby, które zostały wcześniej skazane za fałszywe zeznanie, osoby, które nie ukończyły 14. roku życia, lub osoby, które nie zdają sobie należyte sprawy z charakteru i znaczenia przyrzeczenia z powodu swojej niedojrzałości lub zaburzeń psychicznych, uznaje się za niezdolne do złożenia przyrzeczenia i dlatego nie można od nich odebrać przyrzeczenia.

Wspomniane przepisy dotyczące przesłuchiwania świadka lub strony po odebraniu od nich przyrzeczenia nie mogą być stosowane w sprawach podlegających przepisom ustawy o postępowaniu nieprocesowym (§ 35 ustawy o postępowaniu nieprocesowym).

13 W jaki sposób zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

We wszystkich placówkach wyposażonych w urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji będące własnością Ministerstwa Sprawiedliwości zatrudniony jest pracownik odpowiedzialny za obsługę tych urządzeń. Pracownik taki obsługuje urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji i może wprowadzać nieznaczne zmiany w ustawieniach. Wszystkie urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji są podłączone do jednostki centralnej w Departamencie Informatycznym Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości. Administratorzy IT pracujący w tym Departamencie mogą dostosowywać wszystkie systemy do organizowania wideokonferencji na terenie całej Austrii.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek dodatkowych informacji?

Sąd wzywający ma obowiązek przekazać następujące informacje:

adres IP lub numer ISDN wraz z numerem kierunkowym;

imię i nazwisko, numer telefonu i adres e-mail pracownika sądu wzywającego odpowiedzialnego za obsługę techniczną urządzeń zdalnych.

Ostatnia aktualizacja: 25/09/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w

tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.